

SANTIAGO IZQUIERDO

Santiago Izquierdo Ballester (Barcelona, 1968), llicenciat en geografia i història per la Universitat de Barcelona (1991) i doctor en història per la Universitat Pompeu Fabra (2003), actualment és professor associat d'aquesta universitat i consultor a la Universitat Oberta de Catalunya. És autor de *Les engrunes de 1898. El Pacífic colonial espanyol: les illes Carolines, Mariannes i Palau* (1998), *Pere Corominas (1870-1939)* (Premi Ferran Soldevila de Biografia, Memòries i Estudis Històrics, 2001), *La primera victòria del catalanisme polític. El triomf electoral de la candidatura dels «quatre presidents» (1901)* (2002), *El doctor Robert (1842-1902)* (2002), *República i autonomia. El difícil arrelament del catalanisme d'esquerres, 1904-1931* (2006), *Panoràmica de l'esquerra nacional, 1868-2006* (2008) i *El republicanisme nacional a Catalunya. La gestació de la Unió Federal Nacionalista Republicana* (2010). Així mateix, juntament amb Albert Balcells i Enric Pujol, ha escrit la *Història de l'Institut d'Estudis Catalans. De 1942 als temps recents* (2007). També ha estat un dels autors de les obres col·lectives *Semana Trágica. Entre las barricadas de Barcelona y el Barranco del Lobo* (2011), *Els orígens del republicanisme nacionalista. El Centre Nacionalista Republicà a Catalunya (1906-1910)* (2009) i *L'Ateneu i Barcelona. 1 segle i 1/2 d'acció cultural* (2006). És membre del Grup d'Estudi d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals, grup de recerca adscrit a la Universitat de Barcelona, i ha participat en diversos projectes d'investigació d'àmbit universitari.

Antecedents i campanya pro Mancomunitat

La ponència estudia quins van ser els antecedents de la Mancomunitat de Catalunya i com va ser la llarga i complexa campanya que va portar a l'aprovació definitiva de la Mancomunitat l'abril de 1914. S'analitzen qüestions com el Projecte de llei d'administració local del 1907 d'Antoni Maura; en particular, en allò que afectava les mancomunitats provincials. En la discussió d'aquest projecte ja es van posar de manifest les diferències que, en aquesta matèria, separaven els polítics de la Restauració, representants del nacionalisme espanyol més centralista, i els polítics catalans.

Fracassada la temptativa del 1907, el 1911 el procés en demanda de la Mancomunitat es va tornar a posar en marxa, impulsat per la Diputació de Barcelona, que va proposar a les altres diputacions catalanes formar un govern únic per a tot Catalunya sobre la base de mancomunar les corporacions provincials. Un cop les bases per a la Mancomunitat Catalana van ser aprovades per les quatre diputacions catalanes, el 17 d'octubre de 1911, es van començar a discutir a les Corts, on el projecte va romandre encallat davant la incomprensió i la hostilitat de bona part de la Cambra. No va ser fins al maig del 1912 que el Projecte de llei de mancomunitats provincials va ser presentat al Congrés, tot i que el projecte només recollia una part del que havien proposat les diputacions catalanes. Al juny, el projecte va començar a ser discutit al Congrés, i a l'octubre, va ser ratificat per 171 vots a favor i 42 en contra. Després d'aprovar-se al Congrés dels Diputats, calia sotmetre la llei a votació al Senat.

Davant l'obstrucció i les dilacions de la cambra alta per a aprovar el Projecte de llei, els partits catalans van manifestar llur desencís i van demanar al Govern que, si calia, aprovés per decret el Projecte de llei de mancomunitats provincials. Mentrestant, la societat civil catalana es mobilitzà en bloc per demanar l'aprovació del projecte. Finalment, el cap del Govern espanyol, Eduardo Dato, decidí tancar una qüestió que ja s'arrossegava des de feia massa temps i que amenaçava de posar en perill la, ja fràgil, estabilitat política del règim de la Restauració, i va utilitzar la via del decret per a aprovar el projecte. Finalment, el 18 de desembre de 1913 el Govern va aprovar les mancomunitats de províncies. Fou l'única reforma de l'Administració local que la Restauració va portar a terme i, encara que era un decret d'ordre general i no únicament per a Catalunya, cap altra regió no fou capaç d'aprofitar-la.

